

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 27.4.2006
KOM(2006) 181 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Kuriant pasaulinę partnerystę informacinėje visuomenėje:
tolesni Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais
(WSIS) Tuniso etapo veiksmai**

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Kuriant pasaulinę partnerystę informacinėje visuomenėje:
tolesni Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais
(WSIS) Tuniso etapo veiksmai**

(Tekstas svarbus EEE)

1. ĮVADAS

Antrasis Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais (WSIS) etapas vyko 2005 m. lapkričio 16–18 d. Tunise. Susitikime daugybė suinteresuotųjų šalių galėjo pasikeisti nuomonėmis dėl veiksmų, darančių įtaką besiformuojančiai pasaulinei informacinei visuomenei. Ankstesniame aukščiausiojo lygio susitikimo Ženevos etape (2003 m. gruodžio mėn.) buvo apibrėžti visų svarbiausių informacinės visuomenės elementų – pradedant infrastruktūra baigiant žiniasklaidos pliuralizmu – principai ir jų įgyvendinimo veiksmai¹. Tunise liko aptarti du svarbius klausimus: **interneto valdymą** ir **finansinius mechanizmus skaitmeninei atskirčiai įveikti**. Vykstant parengiamajam procesui, kilo papildomų klausimų dėl **WSIS susitikimo išipareigojimų įgyvendinimo** ir **tolesnių veiksmų po aukščiausiojo lygio susitikimo**.

Tuniso susitikime pasaulio šalių vadovai pritarė dviem dokumentams, kuriuose buvo nustatyti tolesni žingsniai svarstant pasaulinės informacinės visuomenės politiką:

- **Tuniso išipareigojimas** (TC)², kuriame primenama Ženevos principų deklaracija (GDoP) ir Ženevos veiksmų planas (GPoA) ir patvirtinami bendrosios informacinės visuomenės vizijos pagrindiniai principai. Vadovai vėl patvirtino savo „*norą ir išipareigojimą kurti į žmones orientuotą, plačią ir besikeičiančią informacinę visuomenę*“³, kuri remsis pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, įskaitant žodžio laisvę bei laisvę gauti ir perduoti informaciją.
- **Tuniso informacinės visuomenės darbotvarkė** (TAIS)⁴, kurioje einama toliau, nustatant pagrindinius sunkumus ir nurodant, kaip juos įveikti. Darbotvarkėje pripažįstamas skaitmeninės atskirties mastas ir būtinybė spręsti šį klausimą įvairiais ir vienas kitą papildančiais būdais. TAIS taip pat nustatoma, kaip tęsti diskusijas dėl interneto valdymo. Galiausiai dokumente nurodoma, kaip vyriausybės, regionų ir tarptautinės organizacijos, taip pat kitos suinteresuotosios šalys gali įgyvendinti prisiimtus išipareigojimus.

Šiame komunikate pateikiamas pagrindinių aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatų įvertinimas, nurodomi ES prioritetai ir teikiami pasiūlymai, kaip ES gali padėti tęsti WSIS

¹ Palyginti su Ženevos aukščiausiojo lygio susitikime patvirtintais dokumentais: Principų deklaracija ir Veiksmų planu, www.itu.int/wsis/documents/index1.html.

² www.itu.int/wsis/documents/index2.html.

³ TC, 2 dalis.

⁴ www.itu.int/wsis/documents/index2.html.

procesą. Komisija ir visa ES pageidauja išlikti varomosiomis šio proceso jėgomis ir remtis antrajame etape pasiekta sėkme.

2. WSIS REZULTATŲ VERTINIMAS

Aukščiausiojo lygio susitikime susitarta dėl **sutarimo dėl pasaulinio požiūrio į informacinę visuomenę**, bendro visoms JT valstybėms narėms ir pagrįsto dviem galutiniais dokumentais (TC ir TAIS), kurie papildė 2003 m. Ženevoje priimtus dokumentus, pagrindų.

Taigi susitikime vėl buvo patvirtinta, jog svarbiausia yra demokratija, politikos tikslai tokie kaip tvarioji plėtra ir kultūrų įvairovė, ir **pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms**, įskaitant nuomonės ir žodžio laisvę, taip pat laisvę gauti ir turėti galimybę naudotis informacija. Šios laisvės yra būtinos, jei siekiama, kad informacijos ir ryšių technologijos (IRT) prisidėtų prie ekonominės ir socialinės pažangos besikuriančiose ir besivystančiose šalyse.

Komisija teigiamai vertina šią aiškią ir nedviprasmišką poziciją, kuri įgauna didesnę svarbą prisiminus Tuniso aukščiausiojo lygio susitikimo metu vykusius incidentus. Remdamasi šiuo pasauliniu sutarimu, Komisija ryžtingai imsis priemonių, kad užkirstų kelią ir neutralizuotų grėsmes, riziką žmogaus teisėms ir jų suvaržymą, kuris susijęs su piktnaudžiavimu IRT, pvz., interneto represijos ir privatumo bei susirašinėjimo privatumo pažeidimai. Šiuo atžvilgiu Komisija atidžiai stebi JAV vykstančias diskusijas dėl būdų, kaip sutrukdyti bendrovėms (internetu ryšio ir interneto paslaugų teikėjams, interneto technologijų teikėjams) padėti represiniams režimams riboti laisvą informacijos srautą internete. Komisija ragina tas bendroves, glaudžiai bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, parengti elgesio taisykles šiuo svarbiu klausimu.

Buvo pasiektas harmoningas susitarimas dėl būdų, kaip **įveikti skaitmeninę atskirtį**⁵ ir remti pažeidžiamas grupes, pvz., vyresnio amžiaus ir specialius poreikius turinčius žmones. Susitarime skatinama parengti ir priimti programas, kurios padėtų besivystančioms šalims pasinaudoti IRT teikiamais privalumais siekiant įgyvendinti JT Tūkstantmečio plėtros tikslus (TPT). Taip pat reikia plėtoti įstatyminę bazę, kurioje būtų puoselėjama konkurencija ir skatinamos investicijos į IRT infrastruktūrą bei naujų taikomųjų programų ir paslaugų plėtojimą. Komisija visiškai palaiko šį požiūrį tarptautiniu lygmeniu.

Be to, Komisija remia **Skaitmeninio solidarumo darbotvarkę**, kurioje aptariami besivystančių šalių pareikšti būgštavimai dėl galimybių gauti finansavimą pagal programas ir projektus, kuriuose dalyvauja šalys partnerės, įskaitant partnerystę su privačiu sektoriumi ir pilietine visuomene. ES pasistengs, kad IRT teikiamos galimybės prisidėtų prie Tūkstantmečio plėtros tikslų įgyvendinimo, sprendžiant Skaitmeninio solidarumo darbotvarkės klausimus naudojantis turimais mechanizmais padėtų sprendimus priimančioms asmenims besivystančiose šalyse kiek įmanoma geriau pasinaudoti šiomis priemonėmis.

⁵ Apskritai, skaitmeninė atskirtis buvo sumažinta, tačiau dar reikia daug ką padaryti. Naujausiais duomenimis, 2004 m. besivystančiose šalyse 100 gyventojų teko 13 fiksuoto ryšio linijų ir 19 bevielio ryšio abonentų (palyginti su atitinkamai 4 linijomis ir 0 abonentų 1994 m.). Interneto skverbtis Afrikoje siekė 2,6 %, tačiau žemynui teko vos 0,1 % pasaulio plačiajuosčio ryšio abonentų (Europoje – 27,7 %). Afrikai tekusi pasaulio telekomunikacijų investicijų dalis sudarė vos 4 %. (Šaltinis: Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos pasaulio telekomunikacijos/Informacijos ir ryšių technologijų plėtros ataskaita, 2006 m.).

Komisija atsižvelgia ir į **Skaitmeninio solidarumo fondo** iniciatyvą, kuri nėra tarpvyriausybinių pobūdžio, bet novatoriškai skatina vietos valdžios institucijas ir kitas suinteresuotąsias šalis prisidėti prie kovos su skaitmenine atskirtimi.

Pasiektas kompromisas **interneto valdymo** klausimu. ES buvo viena iš pagrindinių šio kompromiso iniciatorių. ES pasiūlymų formuluotė padėjo suderinti skirtingus įvairių delegacijų požiūrius, ypač šiais dviem svarbiausiais klausimais:

- vykstant parengiamajam procesui ES teigė, kad šalių vyriausybės turi konkrečią užduotį ir pareigą savo piliečiams, o jų vaidmuo turėtų apsiriboti svarbiausių viešosios politikos klausimų sprendimu, joms pačioms nedalyvaujant kasdienėje veikloje. WSIS šiam požiūriui buvo pritarta, pripažįstant būtinybę **stiprinti bendradarbiavimą**, kad vyriausybės galėtų vienodomis sąlygomis atlikti savo vaidmenį ir vykdyti pareigas sprendžiant su internetu susijusius viešosios politikos klausimus;
- be to, TAIS yra nustatyti **Interneto valdymo forumo**, naujojo forumo įvairių suinteresuotųjų šalių dialogui politikos klausimais, pagrindai. Rengiantis Tuniso aukščiausiojo lygio susitikimui forumą pasiūlė ES.

Taigi WSIS rezultatai, ES nuomone, yra geri. Jie atspindi pozicijas, kurios buvo išdėstytos ankstesniame Komisijos komunikate dėl ES dalyvavimo WSIS antrajame etape⁶, Europos Parlamento rezoliucijoje dėl informacinės visuomenės⁷ ir 2005 m. birželio 27 d. Tarybos išvadose⁸.

3. TOLESNI WSIS PROCESO VEIKSMAI

Siekdama įgyvendinti WSIS rezultatus Komisija siūlo ES politikoje atsižvelgti į aukščiausiojo lygio susitikimo rekomendacijas, ypač informacinės visuomenės, mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros, ekonominio ir politinio bendradarbiavimo bei plėtros pagalbos srityse. Tam ES galėtų pasinaudoti patirtimi, kurią įgijo kurdamas savus strateginius informacinės visuomenės politikos pagrindus – iniciatyvą *i2010*.

Iniciatyvoje *i2010*⁹ (2005 m. birželio mėn.) pristatomos trys pagrindinės veiklos kryptys, kurios turėtų leisti ES pasinaudoti masiniu IRT įdiegimu ir naujausiais technologijų konvergencijos etapais, kartu užtikrinant visuomenei svarbių tikslų, pvz., kultūrinės įvairovės, įgyvendinimą šiomis priemonėmis:

- kuriant atvirą ir konkurencingą bendrąją ES informacinės visuomenės ir žiniasklaidos paslaugų rinką;
- reikšmingai didinant investicijas į IRT mokslinius tyrimus ES;

⁶ Kuriant pasaulinę partnerystę informacinėje visuomenėje: Europos Sąjungos indėlis į Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais (WSIS) antrąjį etapą, KOM(2005) 234, 2005 6 2.

⁷ P6_TA(2005)0260, ataskaita A6-0172/2005, 2005 6 23.

⁸ Palyginti su dokumentu 10285/05 (Presse 156).

⁹ europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm.

- skatinant visą apimančią Europos informacinę visuomenę, skiriant daug dėmesio su skaitmenine atskirtimi susijusiai veiklai ir geografiniu, ir socialiniu lygmeniu.

3.1. Kova su skaitmenine atskirtimi

Tuniso aukščiausiojo lygio susitikime pripažinta IRT žmonėms teikiama nauda ir koku būdu tos technologijos gali pakeisti žmonių veiklą. Internetas laipsniškai virsta lemiamu veiksnium, kuris padeda vietos bendruomenėms pritraukti verslą, teikti sveikatos priežiūros paslaugas, gerinti švietimą ir galimybes naudotis vyriausybės paslaugomis. Todėl Komisija atidžiai stebės, ar nemėginama suabejoti neutraliu interneto pobūdžiu.

3.1.1. ES vidaus patirtis

Komisija neseniai priėmė komunikatą dėl *atskirties plačiajuosčio ryšio srityje įveikimo*¹⁰, skirtą ES vidiniams geografiniams skirtumams. Jame parodyta, kad plačiajuostis ryšys skatina bendrą ekonominę augimą, tačiau daugiausia naudos plačiajuosčio ryšio įdiegimas suteiktų atokesniems ir kaimo regionams, nes toks ryšys mažina nedidelio gyventojų tankumo ir geografinio atokumo nuo pagrindinių ekonominių centrų keliamus nepatogumus.

Be to, svarbus *i2010* klausimas yra *e. prieinamumas*¹¹. Numatyti veiksmai grindžiami mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje vykdoma *e. prieinamumo* veikla (tinklo prieinamumas, „dizainas visiems“ ir pagalbinės technologijos) ir yra skirti su viešųjų pirkimų, sertifikavimo ir elektroninių ryšių teisės aktais susijusiems klausimams spręsti.

Siekdama skatinti veiksmus sprendžiant *e. įgūdžių* klausimus, Komisija sukūrė *Europos e. įgūdžių forumą*, kurio paskirtis – puoselėti atvirą dialogą tarp suinteresuotųjų šalių ir skatinti daugybę suinteresuotųjų šalių pritraukiančius partnerystės santykius ir iniciatyvas¹².

3.1.2. ES veikla tarptautiniu lygiu

Tarptautiniu lygiu ES dalijasi savo vidaus patirtimi įgyvendinant ekonominio ir plėtros bendradarbiavimo išorės politiką.

Dialogas dėl informacinės visuomenės su **Lotynų Amerika (@LIS)**¹³, su **kaimyninėmis šalimis, įskaitant Viduržemio jūros regioną (EUMEDIS)**¹⁴, ir **augančios ekonomikos šalimis** (Brazilija, Kinija, Indija, Pietų Afrika) yra forumai, kuriuose ES, jei įmanoma, skatins įgyvendinti WSIS rekomendacijas. Kitą galimybę suteiks Lisabonoje vyksiantis ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų baseino šalių susitikimas¹⁵.

Svarbi ES išorės santykių naujovė – **Partnerystė infrastruktūros klausimais**, kuri buvo pasiūlyta „*naujojoje strategijoje Afrikai*“¹⁶. Dešimtajam Europos plėtros fondui (EPF), plėtros bankams ir privačiam sektoriui teikiant finansinę paramą, ši Infrastruktūros partnerystė

¹⁰ KOM(2006) 129, 2006 3 20.

¹¹ Palyginti su komunikatu šiuo klausimu, KOM(2005) 425, 2005 9 13.

¹² europa.eu.int/comm/enterprise/ict/policy/ict-skills.htm

¹³ europa.eu.int/comm/europeaid/projects/alis/index_en.htm.

¹⁴ www.eumedis.net.

¹⁵ 4-asis ES, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros šalių ministrų forumas informacinės visuomenės klausimais, Lisabona, Portugalija, 2006 m. balandžio 28–29 d., palyginti su www.forumsi.gov.pt/index.php?lang=EN.

¹⁶ KOM(2005) 489, 2005 10 12.

visoje Afrikoje apręps elektroninius ryšius kaimo regionuose, po konfliktų atsigaunančiuose regionuose, tarpvalstybinius ryšius ar bet kuriuos kitus atvejus, kai rinka nėra pajėgi patenkinti poreikius.

Ši ES ir Afrikos partnerystė veiks vadovaujantis Afrikos nuosavybės principu, ją visų pirma galėtų sudaryti:

- **strategija ir reglamentavimas:** pagalbos priemonės, padedančios valdyti perėjimą prie liberalizuotos ryšių rinkos, siekiant palengvinti tinklų tarpusavio sujungimą ir paslaugų tarpusavio sąveikumą, kartu skatinant ryšių išlaidų mažinimą ir naujų technologijų diegimą. Šias priemones galėtų sudaryti mokymas, techninė pagalba ir dalijimasis regioninės politikos kūrėjų ir reglamentuojančių nuostatų vykdytojų geraja praktika;
- technologiškai **neutralūs plačiajuosčio ryšio tinklai**, kaip juos siūlo diegti Afrikos sąjungos komisija (AUC) ir Naujoji Afrikos vystymo partnerystė (NEPAD);
- **nekomercinių Afrikos elektroninių paslaugų**, pvz., e. vyriausybės – skirtos AUC, jos valstybių narių administracijoms ir regioninėms ekonominėms bendruomenėms – e. mokymosi, telemedicinos, **plėtojimas**;
- **mokslinių tyrimų ir švietimo tinklai:** šios priemonės tikslas būtų gerinti Afrikos nacionalinių mokslinių tyrimų ir švietimo tinklų junglumą ir sujungti juos su ES GEANT2 tinklu. Tai integruotų Afrikos mokslininkus į pasaulines mokslinių tyrimų bendruomenes ir sumažintų „protų nutekėjimą“.

Infrastruktūros partnerystė rengiama pagal **Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno šalių (AKR) IRT programą** pasitelkiant devintąjį Europos plėtros fondą, iš kurio 20 mln. eurų skiriama IRT stiprinančių reguliavimo priemonių įgyvendinimui kituose sektoriuose ir pajėgumų stiprinimui.

Be to, **gebėjimų stiprinimui** tenka pagrindinis vaidmuo kovojant su skaitmenine atskirtimi. Bendradarbiaudama su pramonės atstovais, Tuniso aukščiausiojo lygio susitikimo metu Komisija surengė sėkmingą *simpoziumą dėl e. įgūdžių*, kuriame siekė skatinti daugelį suinteresuotųjų šalių vienijančią partnerystę ir būtinų įgūdžių įgijimą. Žmonių galių didinimas, pasitelkiant *e. įgūdžius*, yra būtina vietos ekonominės plėtros prielaida.

Svarstoma galimybė imtis panašių veiksmų dėl **Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno regiono**, nes ryšys su ryšių infrastruktūra ir IRT panaudojimas gali būti ypač naudingi abiejų regionų ekonominiam aktyvumui.

3.1.3. *Tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje*

Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros svarba pabrėžiama visuose WSIS dokumentuose. Savo ankstesniuose komunikatuose Komisija pabrėžė tarptautinio bendradarbiavimo IRT srityje būtinybę, siekiant užtikrinti besivystančioms šalims daugiau galimybių naudotis naujomis technologijomis. Tarptautinio bendradarbiavimo klausimas aptariamas ir

paskutiniame kreipimesi pagal Šeštąją mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programą¹⁷.

Pagal kitą Europos mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programą (2007–2013 m.) tarptautinis bendradarbiavimas bus gerokai sustiprintas, atveriant visą veiklą mokslo tyrėjams iš trečiųjų šalių ir įgyvendinant tikslines, konkrečioms šalims arba šalių grupėms skirtas, koordinavimo priemones. Tai turėtų suteikti reikšmingų naujų galimybių. Bendradarbiavimas galėtų būti plėtojamas šiose srityse: išankstinio perspėjimo sistemos, reagavimo į nelaimės ir krizes mechanizmai, IRT panaudojimas kovoje su skurdu taikant pigias technologijas, prioritetinių taikomųjų programų ir sistemų integravimas.

3.2. Su internetu susiję klausimai

3.2.1. Interneto valdymas

Remiantis Interneto valdymo darbo grupės atliktu darbu TAIS yra pateiktas darbinis interneto valdymo apibrėžimas¹⁸. Be to, TAIS pabrėžiama nemažai svarbių viešosios politikos tikslų, kurie turi būti sprendžiami pasauliniu lygmeniu, įskaitant daugelį su plėtra susijusių klausimų ir pripažinimą, kad visos vyriausybės turi pajėgti vienodai dalyvauti interneto valdyme siekiant užtikrinti interneto stabilumą, saugumą ir tęstinumą. Darbotvarkėje, be kita ko, aiškiai pažymima, kad egzistuoja tam tikri viešosios politikos klausimai, kuriems būtina skirti dėmesio ir kurie tinkamai nesprendžiami taikant dabartinius mechanizmus, ir pripažįstama būtinybė ateityje **stiprinti bendradarbiavimą**, kad šis trūkumas būtų pašalintas. Tokiu bendradarbiavimo stiprinimu bus siekiama užtikrinti, kad vyriausybės galėtų vienodomis sąlygomis atlikti savo vaidmenis ir vykdyti pareigas sprendžiant tarptautinės viešosios politikos klausimus. Komisija pabrėžia, kad lemiamą ir teigiamą vaidmenį kasdieniame interneto valdyme iki šiol atliko Interneto korporacija paskirtiems vardams ir skaičiams (ICANN). Komisija ryžtingai palaikė ICANN kūrimą ir veiklą.

Remdamasis TAIS, JT Generalinis sekretorius paragino surengti pirmąjį naujojo **Interneto valdymo forumo** (IGF) susitikimą siekiant skatinti ir palengvinti daugybės suinteresuotųjų šalių dialogą. Šis susitikimas vyks Atėnuose 2006 m. spalio 30–lapkričio 2 dienomis. Susitikimą rengs patariamoji grupė, kurios pusę narių Generalinis sekretorius paskirs iš vyriausybių atstovų, pusę – iš pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus atstovų. Pirmasis patariamosios grupės susitikimas numatytas gegužės 22–23 d. Ženevoje. Svarbu pabrėžti, kad Interneto valdymo forumas nepakeis jokių esamų susitarimų ir neatliks jokios priežiūros funkcijos.

ES sėkmingai įtikino savo partnerius pabrėžti darbotvarkėje pagrindinius viešosios politikos prioritetus, pvz., žodžio ir galimybės susipažinti su informacija laisvę, duomenų apsaugą, saugumą ir kovą su nepageidaujamu elektroniniu paštu. Darbotvarkėje išaiškinama, kad taikant priemones, kurių imamasi siekiant užtikrinti interneto stabilumą ir saugumą, kovoti su elektroniniu nusikalstamumu ir nepageidaujamu elektroniniu paštu, turi būti gerbiami privatumo principai ir žodžio laisvė. Komisija aktyviai įgyvendins tolesnius veiksmus, siekiant šių tikslų, ir ypač remsi bei skatins šiuos du procesus:

¹⁷ Tarptautiniam bendradarbiavimui remti numatyta 30 mln. eurų parama. Palyginti su paskelbtu šeštojo kvietimo tekstu: OL C 325, 2005 12 22, p. 25.

¹⁸ TAIS 34 dalis.

- ES taip pat pageidautų konkretesnių **Interneto valdymo forumo** įgaliojimų. Tinkamos ir esminės pirmojo susitikimo temos būtų nepageidaujamas elektroninis paštas ir atitinkami su saugumu susiję aspektai bei daugiakalbystė. ES požiūriu šios temos yra svarbios visoms šalims, nepriklausomai nuo jų ekonominio išsivystymo lygio. Šias temas taip pat siūlė daug kitų suinteresuotųjų šalių. Tuniso aukščiausiojo lygio susitikime daugiausia dėmesio skiriama skaitmeninės atskirties įveikimui, todėl ES taip pat sveikintų besivystančių šalių iniciatyvas pateikti papildomas, joms ypač svarbias temas. Be to, svarbus pirmojo Interneto valdymo forumo susitikimo tikslas būtų gausus Europos suinteresuotųjų šalių dalyvavimas.
- **Bendradarbiavimo stiprinimas** – vienas iš svarbiausių ir sudėtingiausių TAIS klausimų, kaip parodė laikas, kurio prireikė Generaliniam sekretoriui savo įgaliojimams įgyvendinti. Tarptautinėje bendruomenėje esama įvairių nuomonių: vieni teikia pirmenybę tiesioginiam vyriausybės dalyvavimui, kiti tenkinasi tuo, kad vyriausybės turi daugiau atstovų su esminėmis interneto valdymo funkcijomis susijusiose organizacijose. ES jau pareiškė nuomonę dėl pagrindinių bendradarbiavimo stiprinimo sričių savo Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER) 2005 m. lapkričio 9 d. išvadose; bendradarbiavimas turėtų būti lengvas ir veiksmingas. Komisija tęs glaudų bendradarbiavimą su ES valstybėmis narėmis, siekdama išsiaiškinti tolesnius konkrečius pasiūlymus dėl indėlio į šį procesą. Kita vertus, JAV Tuniso sutarimas interpretuojamas siauriau negu ES.

3.2.2. *Interneto ir kitų IRT tinklų saugumas ir stabilumas*

Interneto ir kitų IRT tinklų saugumui ir stabilumui TAIS skiriama ypač daug dėmesio. Esamas bendradarbiavimas tarp vyriausybių tokiose srityse, kaip nepageidaujamas elektroninis paštas¹⁹, galėtų sustiprėti, jei jis taptų sustiprinto bendradarbiavimo pasauliniu lygmeniu dalimi. Siekiant skatinti pasitikėjimą IRT ir naudojimosi jomis saugumą, TAIS raginama kurti pasaulinę elektroninio saugumo kultūrą. Darbotvarkėje nustatoma būtinybė siekti bendro susitarimo interneto saugumo klausimais ir tolesnio bendradarbiavimo siekiant didinti aprėptį, su saugumu susijusios informacijos rinkimą ir sklaidą bei geros praktikos mainus tarp visų suinteresuotųjų šalių.

Šis klausimas yra numatytas *i2010* nustatytuose politikos prioritetuose. 2004 m. ES nusprendė įsteigti Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą (ENISA), siekdama padėti užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą šioje srityje. Komisijos nuomone, ENISA taps naudinga bendradarbiavimo ir informacijos bei pagirtinos praktikos mainų ir Europoje, ir tarp Europos ir likusio pasaulio centru.

Be to, Komisija spęs šį klausimą daugelyje 2006 m. numatomų politikos dokumentų, įskaitant strategiją dėl didesnio elektroninių ryšių saugumo, kurią priėmus, kaip tikimasi, bus pradėta įgyvendinti konkreti iniciatyva dėl nepageidaujamo elektroninio pašto, šnipinėjimo programinės įrangos ir kenksmingos programinės įrangos. Elektroninio nusikalstamumo klausimas bus aptartas atskirame Komisijos komunikate.

¹⁹ Nuo 2005 m. liepos 1 d. iki gruodžio 31 d. nepageidaujamo elektroninio pašto buvo 50 % viso elektroninio pašto srauto. Palyginti su pirmuoju pusmečiu (61 %), ši dalis sumažėjo. Tačiau tai nebūtinai reiškia, kad šio pašto srautas sumažėjo, nes šį sumažėjimą galėjo užtikrinti tinklų ir saugumo administratorių nepageidaujama elektroniniam paštui kontroliuoti taikomos IP filtravimo ir srauto formavimo priemonės.

3.3. Tolesnių veiksmų mechanizmai

WSIS procesas paskatino bendrą dialogą tarp visų suinteresuotųjų šalių ir sutelkė JT sistemos dėmesį į IRT, ypač dėl plėtros.

3.3.1. Visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas

Privataus sektoriaus dalyvavimas, pvz., bendradarbiaujant viešajam ir privačiam sektoriui, yra ypač svarbus siekiant aukščiausiojo lygio susitikimo tikslų. Tai atitinka dinamišką verslo bendruomenės, ypač Europos IRT pramonės, dalyvavimą WSIS procese, tiek prisidedant prie politinių diskusijų, tiek aktyviai dalyvaujant susitikimų metu rengiamose IRT parodose.

Dabar verslo bendruomenei tenka pasinaudoti galimybe prisidėti prie WSIS tikslų įgyvendinimo. Jos dalyvavimas padėtų besivystančių regionų vietos gyventojams gauti ekonominės ir socialinės naudos, kurios gali duoti IRT; kartu tai suteiktų naujų rinkos galimybių. Taigi įgyvendinant WSIS tikslus laimėtų visos šalys. Komisija procesą remdama nuolatinį dialogą su privačiu sektoriumi²⁰.

WSIS, kuriame buvo nustatyti nauji suinteresuotųjų šalių dalyvavimo JT procesuose standartai, aktyviai dalyvavo daug įvairių **pilietinės visuomenės organizacijų**. Pilietinės visuomenės indėlis buvo lemiamas sprendžiant tokius klausimus, kaip pažeidžiamos piliečių grupės, IRT plėtros matmuo ir žmogaus teisių vaidmuo informacinėje visuomenėje. Komisija pageidauja palaikyti šį dialogą, nes tolesni proceso veiksmai suteiks galimybių toliau plėtoti mainus. Be to, Europos Parlamentas užmezgė puikius ryšius su pilietine visuomene, ir būtų verta juos toliau plėtoti.

Galiausiai WSIS procesas paskatino tam tikrų **susijusių iniciatyvų** atsiradimą. Vietos valdžios institucijos įsteigė **Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimą informacinės visuomenės ir vietos valdžios institucijų vaidmens klausimais**, kuris buvo surengtas Lione (2003 m.) ir Bilbao (2005 m.). Šiuose susitikimuose buvo pabrėžtas aktyvus vietos valdžios vaidmuo, kurį ji gali atlikti siekdama padėti savo piliečiams gauti IRT teikiamos naudos.

3.3.2. Institucinis tolesnių veiksmų mechanizmas JT sistemoje

TAIS taip pat nustatomas išsamus įgyvendinimo procesas ir tolesni veiksmai, patikslinant, kad šį procesą turėtų prižiūrėti Jungtinių Tautų Ekonomikos ir socialinė taryba (ECOSOC). Priede pateikiamas parengtinis JT agentūrų, kurios galėtų atlikti vadovo ir (arba) koordinatoriaus funkcijas prižiūrint Ženevos veiksmų plano įgyvendinimą, sąrašas. Komisija sveikina atitinkamų JT agentūrų įgyvendinamas iniciatyvas apibrėžti savo veiklą atitinkamose kompetencijos srityse. Didesnių konferencijų metu galėtų atsirasti galimybė apsvarstyti ir priimti nuostatas dėl WSIS įgyvendinimo rėmimo, kaip buvo, pvz., vykstant Pasaulinei telekomunikacijų plėtros konferencijai (Doha, 2006 m. kovo mėn.).

Pirmosiose diskusijose dėl vadovų įgaliojimų ES pareiškė teikianti pirmenybę atviram procesui. Komisijos nuomone, TAIS priedas turėtų būti vertinamas kaip lankstus sąrašas, pagal kurį galimybę dalyvauti, priklausomai nuo atitinkamos politikos ir verslo prioritetų, turėtų visos suinteresuotosios šalys. Be to, Komisija pritaria privataus sektoriaus ir besivystančių šalių išreikštam susirūpinimui dėl turimų finansinių išteklių ir todėl pabrėžia būtinybę kurti lengvą struktūrą.

²⁰ Neoficialios konsultacijos vyko 2005 m. birželio 24 d. ir spalio 24 d. bei 2006 m. kovo 9 d. Briuselyje.

Igyvendinant tolesnius WSIS veiksmus, informacinės visuomenės politika taps svarbia ES santykių su JT sistema dalimi. Atitinkamai ES ir toliau turėtų aktyviai dalyvauti bei teikti bendrą nuomonę, ypač su ECOSOC, Tarptautine telekomunikacijų sąjunga (TTS), Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) ir Jungtinių Tautų vystymo programa (JTVP). Kiek tai susiję su valstybių narių tarptautinėse organizacijose pareikštomis nuomonėmis, šio tikslo turėtų būti siekiama ir interneto valdymo srityje.

4. IŠVADOS

ES įtaką galutinių dokumentų turiniui daugiausia užtikrino jos sugebėjimas „kalbėti vienu balsu“. WSIS procesas taip pat parodė, kad iniciatyvoje *i2010* nustatyti prioritetai yra naudinga priemonė sprendžiant panašius politinius klausimus už ES ribų.

Igyvendindama Ženevos ir Tuniso rekomendacijas ES dabar turėtų siekti pasinaudoti šiais pasiekimais. Tai galima padaryti ES programose, kurios prisideda prie kovos su skaitmenine atskirtimi, skatinant bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje su trečiosiomis šalimis arba kuriant naujus partnerystės santykius IRT srityje. Kita WSIS pamoka – informacinės visuomenės politika turėtų būti kuriama platesniame ekonominio ir plėtros bendradarbiavimo kontekste, nes IRT tampa pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms sąlyga ir nėra vien tik ekonominis ar socialinis prioritetas.

ES turėtų neprarasti su kitomis institucijomis ir organizacijomis pradėtų dialogų pagreičio. Šie dialogai suteikė ES galimybę pateikti nuoseklų požiūrį opiais klausimais, pvz., dėl interneto valdymo ar informacinės visuomenės finansavimo besivystančiose šalyse. Dalyvaudama Interneto valdymo forume ir būsimame bendradarbiavimo stiprinime, ES ir toliau vaidins aktyvų ir teigiamą vaidmenį diskusijose dėl interneto valdymo.